

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ เขต 2

Leadership and Learning Organization Factors Affecting Effectiveness of Secondary
Schools Under the Secondary Educational Service Area 1 and 2 Offices

นงนุช สุวรรณะรุจิ¹, ดร. สนั่น ประจงจิตร², ผศ.ดร. วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ³, ผศ.ดร. ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์⁴
¹นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
^{2,3,4}ที่ปรึกษาปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: nongnush_ku3@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลโรงเรียน และ (2) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยคือ (1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนในระดับมากทุกปัจจัย และ (2) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนดังสมการพยากรณ์ใน 4 ด้านดังนี้ (2.1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ได้เจ็ดปัจจัยดังสมการ $Y'_1 = 0.42$ (การให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.43 (การเรียนรู้เป็นทีม) + 0.11 (การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) - 0.28 (ความคิดเชิงระบบ) + 0.33 (การมีส่วนร่วม) + 0.08 (การสร้างแรงบันดาลใจ) + 0.14 (ด้านแบบแผนการคิดอ่าน) - 0.85 (2.2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกมีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ได้ทั้งหมดเจ็ดปัจจัยดังสมการ $Y'_2 = 0.45$ (การให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.33 (การเรียนรู้เป็นทีม) + 0.15 (การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) - 0.26 (ด้านความคิดเชิงระบบ) + 0.24 (ด้านการมีส่วนร่วม) + 0.09 (การสร้างสรรคความเป็นทีม) + 0.15 (แบบแผนการคิดอ่าน) - 0.50 (2.3) ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมีผลการวิจัยตัวแปรที่พยากรณ์ทั้งหมดห้าปัจจัย ดังสมการ $Y'_3 = 0.40$ (ด้านการมีส่วนร่วม) + 0.21 (ด้านแบบแผนการคิดอ่าน) + 0.09 (ด้านความรอบรู้แห่งตน) + 0.11 (ด้านการกระตุ้นทางปัญญา) + 0.13 (ด้านการให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.32 (2.4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียนสูง มีผลการวิจัยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้ทั้งหมดสามปัจจัย ดังสมการ $Y'_4 = 0.33$ (ด้านการมีส่วนร่วม) + 0.22 (ด้านความคิดเชิงระบบ) + 0.21 (ด้านการบริการผู้อื่น) + 1.01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, องค์กรแห่งการเรียนรู้, ประสิทธิภาพโรงเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to investigate relationship between leadership, together with learning organization; and (2) effectiveness of secondary schools under the Secondary Educational Service Area 1 and Area 2 Offices. The results were as follows: (1) Leadership and learning organization factors were related to effectiveness of the schools at the high level. (2) Equations of predictive factors for school effectiveness were: (2.1) for the aspect of ability to produce students with high academic achievement, consisting of seven factors, the equation was $Y_1 = 0.42$ (respect others) + 0.43 (team learning) + 0.11 (idealized influence or charisma leadership) - 0.28 (systematic thinking) + 0.33 (shared vision) + 0.08 (inspirational motivation) + 0.14 (mental models) - 0.85 (2.2) for the aspect of ability to develop students to have a positive attitude, also consisting of seven factors, the equation was $Y_2 = 0.45$ (respect others) + 0.33 (team learning) + 0.15 (idealized influence or charisma leadership) - 0.26 (systematic thinking) + 0.24 (shared vision) + 0.09 (build community) + 0.15 (mental models) - 0.50 (2.3) for the aspect of ability to develop and to modify school environment, consisting of five factors, the equation was $Y_3 = 0.40$ (shared vision) + 0.21 (mental models) + 0.09 (personal mastery) + 0.11 (intellectual stimulation) + 0.13 (respect others) + 0.32; and (2.4) for the aspect of ability to solve school problems, consisting of three factors, the equation was $Y_4 = 0.33$ (shared vision) + 0.22 (systematic thinking) + 0.21 (service others) + 1.01.

Key words: leadership, learning Organization, school effectiveness

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มากมายโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการเมืองส่งผลให้มีการจัดระเบียบโลกใหม่ (new world system) จึงได้มีการนำเอาแนวคิด เรื่อง การพัฒนาการแบบยั่งยืนมาใช้ในการพัฒนาและควรมีการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านอื่นๆ (UNESCO, 2015)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

ของไทยอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน (สงบ ประเสริฐพันธุ์, 2543) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพไปยังสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจว่าโรงเรียนดี มีคุณภาพ สามารถผลิตนักเรียนให้ เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐาน ที่ 5 คือ การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำ (leader ship) และใช้ให้เหมาะสมทั้งการบริหาร และการจัดการที่เปลี่ยนแปลง Sadler (1997) จำเป็นต้องสร้าง

สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้นำกับผู้นำนานพื้นฐานของความไว้วางใจต่อกันนอกจากนี้การแสดงออกซึ่งคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามของผู้บริหารหรือผู้นำ Greenfield (1991) เป็นสิ่งที่ดี ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียนได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำประกอบ ด้วย ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ร่วมกับการบริหารโรงเรียน ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้น ให้สมาชิกเกิดแรงบันดาลใจ ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น (Mott, 1972)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชยมศึกษา เขต 2 พบว่า ในปีการศึกษา 2556 มีโรงเรียน จำนวนหนึ่ง ที่รับการประเมินคุณภาพ การศึกษาในมาตรฐาน ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชยมศึกษา เขต 2, 2557) ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีระดับที่สูงขึ้นจึงสนใจศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้ ว่ามีปัจจัยใด ที่สามารถ พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน ให้บรรลุเป้าหมายได้ดีมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ และพยากรณ์ปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการ เรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

สำหรับประโยชน์ของการวิจัยสามารถนำผลการพยากรณ์ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวความคิดของการวิจัยเสนอดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยกลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนครูหัวหน้างาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัชยมศึกษา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 119 แห่ง รวม 4,879 คน ในปีการศึกษา

2558 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นในปัจจัยภาวะผู้นำปัจจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 ,0.92 และ 0.57ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการเก็บเครื่องมือโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้วิจัยส่งด้วยตนเอง จำนวน 492 ชุดได้รับคืน 368 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.79 ของแบบสอบถามที่ส่งไปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ข้อคำถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง หน้าที่ ที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียน และ หน่วยงานต้นสังกัด ใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยภาวะผู้นำ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับปัจจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ เขต 2 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 ใช้สถิติหาค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาประสิทธิผลของโรงเรียนและวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัย ภาวะผู้นำ องค์กรแห่งการเรียนรู้และประสิทธิผลโรงเรียน โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson's Product

Moment Correlation Coefficient ได้ผลทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ในระดับมาก สำหรับการวิเคราะห์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Statistical Package for the Social Science for Windows: SPSS

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบพบว่าเป็นเพศชายจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 เป็นเพศหญิง 168 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 ส่วนวุฒิสูงสุดทางการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่สำเร็จสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 69.57 มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด 178 คน คิดเป็นร้อยละ 48.37 ผลการวิเคราะห์ ข้อคำถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าเป็นตำแหน่งครูหัวหน้างานที่สุด จำนวน 188 คนคิดเป็นร้อยละ 51.08

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยด้านประสิทธิผลโรงเรียนมีรายละเอียด ดังนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.87 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ0.81อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการจัดการโดยการยกเว้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และ ค่ามีเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 แปรผลอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ พบว่าด้านคำหนึ่งถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และ ค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 แปรผล อยู่ใน ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมี อดุมการณ์หรือการสร้างบารมีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 แปร ผลอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 3 คือ ด้านการกระตุ้น ทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และ ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 แปรผลอยู่ในระดับ มาก ปัจจัยด้านผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านการยื่นหยัด ในความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.65 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 แปรผลอยู่ใน ระดับมากที่สุทธรองลงมา คือ ด้านการสร้างสรรค ความเป็นทีม มีค่าเฉลี่ย 4.32 และ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.82 แปรผลอยู่ในระดับมาก และ อันดับที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านการให้ ความเคารพผู้อื่นและด้านการบริการผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.25 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 แปรผลอยู่ในระดับมาก ปัจจัยองค์กรแห่งการ เรียนรู้ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม มีคะแนนเฉลี่ยมาก ที่สุดเท่ากับ 4.22 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 แปรผลอยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 แปรผล อยู่ใน ระดับมาก และ อันดับที่ 3 คือ ด้านความคิดเชิง ระบบ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.77แปรผลอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัย ด้านประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.41 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ0.43 แปร ผล อยู่ใน ระดับ มาก รอง ลงมา คือ ความสามารถผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และ มีค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.83 แปรผลอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 3 คือ ด้านความสามารถ ปรับเปลี่ยน

โรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แปรผลอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ค่าสถิติการหา ค่าความสัมพันธ์ ของตัวแปรภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้มี ความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพโรงเรียนในระดับมาก โดย มีค่าสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01 มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ เชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์มากอันดับที่ หนึ่ง และ ที่สองคือ การให้ความเคารพผู้อื่นและการให้บริการ ผู้อื่น และ ปัจจัยที่สัมพันธ์อันดับที่ สาม คือ ปัจจัย องค์กรแห่งการเรียนรู้ในด้านการเรียนรู้เป็นทีม

2) ด้านการพัฒนาทัศนคติที่ดีให้นักเรียนหรือ การสร้างวินัยทางบวก ให้นักเรียนพบว่าทุกปัจจัยมี ความสัมพันธ์กันในระดับมาก โดยขอยกปัจจัยที่ ส่งผลมากที่สุดใสามอันดับแรก คือ การให้ความ เคารพผู้อื่น รองลงมา คือ ด้านการบริการผู้อื่น และ อันดับที่สาม คือ การเรียนรู้เป็นทีม

3) ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียน ให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน ในระดับมากและขอแนะนำเสนอปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กันมากที่สุด สามอันดับ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ร่วม รองลงมา คือ ด้านแบบแผนความคิดอ่าน และ อันดับที่สาม คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม

4) ด้านการแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนพบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในระดับมากและขอ แนะนำเสนอปัจจัยที่มีคะแนนมากสุดใสามอันดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม อันดับรองลงมา คือ ด้านแบบ แผนความคิดอ่าน และ อันดับที่ 3 คือ ด้านการ เรียนรู้เป็นทีม

สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนได้ผลการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ผลการพยากรณ์ทั้งหมด 7 ตัวแปรสร้างสมการพยากรณ์ ดังนี้ $Y'_1 = 0.42$ (ด้านการให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.43 (ด้านการเรียนรู้เป็นทีม) + 0.11 (ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) - 0.28 (ด้านความคิดเชิงระบบ) + 0.33 (ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม) + 0.08 (ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ) + 0.14 (ด้านแบบแผนการคิดอ่าน) - 0.85

ด้านที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกได้ผลการพยากรณ์ ทั้งหมด 7 ตัวแปร ดังสมการคือ $Y'_2 = 0.45$ (การให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.33 (การเรียนรู้เป็นทีม) + 0.15 (การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) - 0.26 (ด้านความคิดเชิงระบบ) + 0.24 (ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม) + 0.09 (การสร้างสรรคความเป็นทีม) + 0.15 (แบบแผนการคิดอ่าน) - 0.50

ด้านที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนในด้านความสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ผลการพยากรณ์ทั้งหมด 5 ตัวแปร โดยทุกตัวแปรมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ 0.81 ได้ผลการพยากรณ์ทั้งหมด 5 ตัวแปร ดังนี้ $Y'_3 = 0.40$ (ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม) + 0.21 (ด้านแบบแผนความคิดอ่าน) + 0.09 (ด้านความรอบรู้แห่งตน) + 0.11

(ด้านการกระตุ้นทางปัญญา) + 0.13 (ด้านการให้ความเคารพผู้อื่น) + 0.32

ด้านที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถการแก้ปัญหาโรงเรียนได้สมการพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ $Y'_4 = 0.33$ (ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม) + 0.22 (ด้านความคิดเชิงระบบ) + 0.21 (ด้านการบริการผู้อื่น) + 1.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาการศึกษาเขต 2 พบว่าผลการประเมินคุณภาพด้านการเรียนของนักเรียนในหลายโรงเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้กว่ามาตรฐานหลายโรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลโดยศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนโดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับ มาก และ (2) ผลการศึกษาพยากรณ์หรือทำนายประสิทธิผลโรงเรียนพบว่าปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลใน 4 ด้านดังนี้

2.1) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นพบว่าปัจจัยที่พยากรณ์ได้ทั้งหมด 7 ปัจจัยโดยตัวที่พยากรณ์ได้สูงสุด คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ในด้านการให้ความเคารพผู้อื่น กล่าว คือ การให้ความเคารพผู้อื่น หรือ การให้เกียรติผู้อื่น (respect other) โดยผู้บริหารโรงเรียนควรแสดงการให้เกียรติ การยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ปฏิบัติตนต่อทุก

คนด้วยความสุภาพโดยนิยามสั้นๆ เพียง 2 คำ คือความรัก และ ความเคารพ เมื่อทุกคนมีความรักและมุ่งมั่นในงานที่ทำงานและมีพลังยึดมั่น แม้เจออุปสรรค และ ยังก่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ได้ การให้ความรักกับเพื่อนร่วมงานเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความรักอย่างจริงใจอีกด้วยสอดคล้องกับ มาร์ควอร์ตท (2553) ได้อธิบายถึงการยึดถือจริยธรรม และ นำไปปฏิบัติตน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รวมทั้งการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับการสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุน รองลงมา คือ ปัจจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านการเรียนรู้เป็นทีม โดยสมาชิกในองค์กรมีการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร ในการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Pedler (1991) ได้อธิบายถึงด้านการเรียนรู้เป็นทีมจะช่วยให้การส่งเสริม และ พัฒนาให้ทุกคนได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องโดยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี และ Senge(1990) ได้อธิบายถึงการเรียนรู้เป็นทีมเป็นการสร้างพลังร่วม (synergy) หรือทำงานเป็นเครือข่าย (team work or net working) ในการพัฒนางานให้ไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์กร อันดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่ง Senge (1990) ให้ความหมายของการวิสัยทัศน์ หรือ ภาพในอนาคตที่ปรารถนาให้เกิดขึ้น ในองค์กร และเป็นสิ่งที่จำเป็นมากเพื่อให้ทุกคน เป็นพลังขับเคลื่อน องค์กรสู่ความสำเร็จในเป้าหมายเดียวกัน

2.2 ผลการพยากรณ์ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกได้ผลการพยากรณ์ทั้งหมด 7 ตัว และ ตัวพยากรณ์ได้สูงสุดคือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ในด้านการให้

ความเคารพผู้อื่นเหตุผลโดย Northouse (2003) ให้ความสำคัญของการให้ความเคารพผู้อื่นส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาทีม เป็นการเพิ่มความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ Greenfield (1991) โดยคาดหวังว่าองค์กรหรือโรงเรียนมีความสำคัญคือ (1) โรงเรียนเป็นสถาบันแห่งศีลธรรม (moral institute) (2) ผู้นำต้องเป็นผู้มีคุณธรรม (moral agent) การตัดสินใจใดๆ ตั้งอยู่บนเหตุผลค่านิยมทาง ศีลธรรม (moral value) เป็นหลัก และ (3) การบริหารองค์กรต้องยึดหลักการทุ่มเทเพื่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี มีความสุขในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Griffith (2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (ethics leadership) และความพึงพอใจในงานของครูการออกจากงานและประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยศึกษากับครู และนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในงานการออกจากงาน และ ประสิทธิภาพ ของโรงเรียน ส่วนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลโดยตรงกับ ครูความสามารถในการทำงานของครูประสิทธิภาพของการทำงานของครู และครูมีความพึงพอใจ ในการทำงาน ในระดับมารองลงมา คือ ปัจจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านการเรียนรู้เป็นทีมเหตุผล เพราะการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการสร้างพลังร่วม (synergy) ในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) ที่ว่าการเรียนรู้เป็นทีม ของสมาชิก ซึ่งการทำงานเป็นทีมจะส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

2.3 ผลการพยากรณ์ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับ

สภาพแวดล้อมมีปัจจัยทั้งหมด 5 ตัว โดยตัวที่พยากรณ์ได้สูงสุด คือ ปัจจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ในด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันสอดคล้อง กับสมมติ สร้อยน้ำ (2547) ศึกษาการพัฒนาตัวแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง 6 ปัจจัย และทางอ้อม 7 ปัจจัย โดยมีวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองภัทร อินทร์มพรรย์ (2551) ที่ให้ความสำคัญของการทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะส่งผลต่อการดำเนินงานจนความสำเร็จนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร รองลงมา คือ ปัจจัยด้านองค์กร แห่งการเรียนรู้ในด้านแบบแผนการคิดอ่าน องค์กรและควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ อันดับที่สาม คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ในด้านการให้ความเคารพผู้อื่น โดยการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่มีรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทกำหนดกรอบให้ สังคมยึดถือ และปฏิบัติร่วมกัน โดยกรอบที่สำคัญ คือ การยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ดังนี้ การให้เกียรติกัน (honoring others) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) การเปิดเผย และจริงใจ (sincerity) การมีกาลเทศ (tactfulness) ดังนั้นทุกคนควรปฏิบัติโดยการเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้ตนเอง

2.4 ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล 3 ตัวแปรที่พยากรณ์ได้สูงสุด คือ ปัจจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม เหตุผลเพราะโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องมีข้อกำหนด ที่เป็นพันธสัญญาร่วมกัน เห็นภาพในอนาคตของโรงเรียน ร่วมกัน สอดคล้องกับ

Senge (1990) ที่กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นการสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์กรให้สามารถมองเห็นภาพแห่งความสำเร็จในอนาคตรองลงมา คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ในด้านการบริการผู้อื่น ให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจความประทับใจ (impression) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอกชัย กาญจนนา (2531) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามี การบริการที่ดี จะส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข และ ตัวแปรที่ทำนายอันดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านความคิดเชิงระบบโดยมีแนวคิดที่ว่าแต่ละสิ่งย่อมมีความแตกต่างกันต้องจัดระบบงานให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของโรงเรียนจากจุดเล็กๆ สุระระบบใหญ่จึงจะสามารถพัฒนาองค์กรได้ดียิ่งขึ้น

ข้อค้นพบในงานวิจัย

ข้อค้นพบในการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยพบว่า ภาวะผู้นำ และ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถทำนายประสิทธิผล มี 3 ด้านดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ คือ การมองภาพแห่งอนาคตของโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในต้องมีความเข้าใจและรวมพลังกันในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือภาพสำเร็จร่วมกัน จะเป็นแรงผลักดันในการปฏิบัติงสำเร็จตามเป้าหมาย
2. การแสดงความเคารพผู้อื่น เป็นการแสดงการให้เกียรติผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตนต่อทุกคนด้วยความเคารพและสุภาพ จะสามารถรวมพลังในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน
3. ด้านเรียนรู้เป็นทีม เพื่อสร้างความร่วมมือสร้างพลังร่วมมือร่วมใจ ในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย และ ปัจจัยที่ทำนายในระดับรองๆ ลงมา

คือ แบบแผนความคิดอ่าน ความคิดเชิงระบบและ
การบริการผู้อื่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะ เชิงเนื้อหา ยังมีปัจจัยอื่นๆ
อีกมากที่น่าสนใจนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดและ
เนื้อหาในการวิจัย ได้แก่ นโยบายด้านการศึกษา
ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะด้าน กลุ่มตัวอย่างประชากร
ควรเป็นโรงเรียน สังกัดอื่นๆ เช่น การประถมศึกษา
สังกัดโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน

3. ข้อเสนอแนะให้ทำวิจัยเชิงคุณภาพ หรือ
วิจัยแบบผสมเพื่อให้ได้ปัจจัยในการพยากรณ์ประ
สิทธิภาพของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- ปองภัท อินทร์พรชัย. (2551). *การพัฒนามาตรฐานวัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สำหรับโรงเรียน*.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา),
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาร์ควอร์ตท. (2553). *การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 7), แปลจาก Building the Learning
Organization. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ลือชัย จันทร์ไป๋. (2546). *การพัฒนาตัวแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้โดยผ่านทรัพยากรมนุษย์ในฐานะในสถานะช่วย
ขยายของการอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). *การพัฒนาตัวแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์
การศึกษาดุษฎีนิพนธ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2543). *ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2557). *รายงานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. กรุงเทพฯ: เอกสารสิ่งพิมพ์ สพม.2.
- เอกชัยกาญจนา. (2531). *ปัจจัยภายในโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
บุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, วิทยาลัยครูบุรีรัมย์.
- Avolio, B., & Bass, B. (1991). *The full-range of leadership development*. Binghamton, NY: Center for
Leadership Studies.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: The Free Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.) New York: Harper and Row.

- Greenfield. (1991). *P.M. Language, tools, and brain: the development and evolution of hierarchically organized sequential behavior*. *Behav. Brain Sci.* (3):531-595.
- Griffith, J. (2003). Reation of principal transformational leadership to school staf job satisfaction job staff turnover and school performance. *Journal of Education all Administration*, 42(3): 333-356.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristic of effective organization*. New York: Harper and Row.
- Northouse. (2003). *Leadership theory and practice* (3rd ed.). Thousand Oaks California:
- Pedler, M., Burgoyne, J., & Bonydell, T. (1991). *The learning company: A strategy for Sustainable development*. New York: McGraw – Hill.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline. The art and practice of the learning organization*. London: Random House.
- UNESCO. (2015). *The Thematic Consultation on Education in the Post-2015 Development*. Agenda, held 18-19Post-2015 Development Agenda is co-led.

	Name:	
	Address:	
	Education:	
	Work:	